

Aan de leden van de commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

1 december 2017
HL/MVE/2017.700

Betreft: Aandachtspunten bij vernieuwd pensioenstelsel

Geachte leden van de commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

Het kabinet Rutte III wil samen met de sociale partners de stap zetten naar een vernieuwd pensioenstelsel. Het kabinet kijkt daarbij verwachtingsvol uit naar een SER-advies, dat aanstuurt op een persoonlijk pensioenvermogen met behoud van collectieve risicodeling. KNVG/NVOG steunen het voorstel van het nieuwe kabinet om het huidige pensioenstelsel te hervormen tot een meer persoonlijk pensioenvermogen met collectieve risicodeling op het gebied van langstlevenden, arbeidsongeschiktheid en nabestaanden. In de uitwerking daarvan is nog veel onzeker. Daarom vragen wij u hierbij aandacht te geven aan de volgende wensen van onze organisaties:

- **Gepensioneerden mee aan tafel**
- **Pensioensystemen op maat**
- **Macrostabiele rentevoet als alternatief voor de risicovrije rentevoet**
- **Harmonisatie van de premiegrondslag en de renteverplichtingen**
- **Verplichte deelname van ZZP-ers aan een pensioenregeling.**

In de bijlage lichten we deze wensen nader toe. We vertrouwen er op, dat onze organisaties door uw commissie ook uitgenodigd zullen worden bij toekomstige hoorzittingen over de pensioenkwestie.

Met vriendelijke groet,

Joep Schouten
Voorzitter KNVG

Jaap van der Spek
Voorzitter NVOG

Koepel van Nederlandse Verenigingen
Van Gepensioneerden (KNVG)
Secretariaat: Hogeschoorweg 21, 5911 EJ Venlo
077-3541050
secretariaat@knvg.nl
www.knvg.nl

Nederlandse Vereniging van
Organisaties van Gepensioneerden (NVOG)
Postbus 2069, 3500 GB Utrecht
030-284 60 80
nvog@gepensioneerden.nl
www.gepensioneerden.nl

Toelichting bij brief KNVG/NVOG aan de Tweede Kamer commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid

KNVG en NVOG vinden dat de herziening van het huidig pensioenstelsel niet alleen een kwestie is voor de sociale partners. Ook de vertegenwoordigers van gepensioneerden en jongeren moeten daarover mee kunnen praten. Om draagvlak te krijgen voor de resultaten van het SER-overleg en de verdere uitwerking tot een bruikbare implementatie is het verstandig deze direct te betrekken bij de *vergaderingen van de SER-commissie Pensioenen, die het SER-advies uitwerkt*.

Eerder dit jaar hebben KNVG/NVOG samen met de andere ouderenorganisaties aan de SER criteria voorgelegd, waaraan naar hun mening een nieuw of aangepast pensioenstelsel zou moeten voldoen. Wij hebben er geen zicht op in welke mate daarmee rekening wordt gehouden in het SER-advies, dat inmiddels wel erg lang op zich laat wachten vanwege de complexiteit van de materie en vanwege interne onenigheid.

KNVG/NVOG steunen het voorstel van het nieuwe kabinet om het huidige pensioenstelsel te hervormen tot een meer persoonlijk pensioenvermogen met collectieve risicodeling op het gebied van beleggingen, langstlevenden, arbeidsongeschiktheid en nabestaanden. In de uitwerking daarvan is nog veel onzeker. Daarom willen wij mee aan tafel in SER-commissies Pensioenen (CP) en Toekomst Pensioenen (CTP), bij de betrokken bewindslieden en in toekomstige hoorzittingen van uw commissie.

In de transitieperiode naar een nieuw pensioenstelsel moeten zorgvuldigheid en keuzevrijheid van de pensioenfondsen voorop staan. KNVG/NVOG maken zich grote zorgen over die overgang, vooral ook vanwege de aankondiging van De Nederlandsche Bank om een streng toezichtkader te eisen als voor gepensioneerden mogelijk 1b uit het eerdere advies van de SER zou worden gekozen.

In afwachting van een nieuw pensioenstelsel in 2020 zou bij de berekening van de toekomstige verplichtingen van de pensioenfondsen nu al de mogelijkheid geboden moeten worden de risicovrije rentevoet desgewenst te vervangen door de macro stabiele rentevoet. De macrostabiele rentevoet, te bepalen door de reeds bestaande Commissie Parameters, leidt tot stabiele uitkeringen, voorkomt onnodige kortingen en biedt ruimte om de overgang naar een nieuw pensioenstelsel gedegen op te pakken. De risicovrije rente, die overigens niet zo risicovrij blijkt te zijn, pakt juist negatief uit op indexatie.

Wij willen een stelsel waarin de sociale partners kunnen kiezen binnen de randvoorwaarden van een kaderwet pensioenen voor een regeling-op-maat. Bedrijfstakingen, ondernemingen en beroepsgroepen verschillen nu eenmaal in de mate waarin hun deelnemers risico willen en kunnen accepteren en in hun arbeidsmobiliteit. Het ontwerp-SER-advies, dat het regeerakkoord op dit punt inspireerde, kan daarom wel een aanvulling van bestaande varianten zijn, maar geen exclusieve standaard.

Om gepensioneerden te beschermen tegen schokken op de financiële markten steunen we de voorstellen om een redelijke collectieve buffer te vormen. Een dergelijke buffer moet transparant zijn en aansluiten op de risicohouding.

Om een zo stabiel mogelijk pensioen te verkrijgen in de uitkeringsfase steunen wij de gedachte om aan te sluiten bij de spelregels van de reeds in werking getreden wet verbeterde premieregeling. Voor pensioenfondsen moet de vrijheid blijven bestaan hun beleggingsstrategie af te stemmen op de daadwerkelijke risicohouding van de deelnemers; niet standaard lifecycle, maar de risicohouding zou hier bepalend moeten zijn; maatwerk dus.

We pleiten ook voor harmonisatie van de premiegrondslag en de renteverplichtingen. Nu is de balans niet in evenwicht. Er wordt te weinig premie betaald, wat nog versterkt wordt door de premiedemping. De balans wordt gewoonlijk gelijkgetrokken door uit het vermogen van het pensioenfonds te putten. Dit vermindert de dekkingsgraad en daarmee de indexatiepotentie.

We zijn blij met de handhaving van de verplichtstelling omdat daarmee de verplichtstelling van pensioendeelname voor werknemers wordt geoptimaliseerd. We pleiten ervoor dat ook ZZP-ers verplicht deelnemen aan een pensioenregeling. ZZP-ers zijn vaak financieel slecht voorbereid op hun oude dag. Hun uurlonen zijn vaak lager dan de brutolonen van werknemers, doordat die verplicht pensioenpremie betalen en daardoor in een nadelige concurrentiepositie belanden. Bovendien is het voor de economie van het land slecht als potentiële betalers van inkomstenbelasting over hun pensioen na hun pensionering bij de overheid moeten gaan aankloppen omdat er financiële problemen zijn ontstaan.